

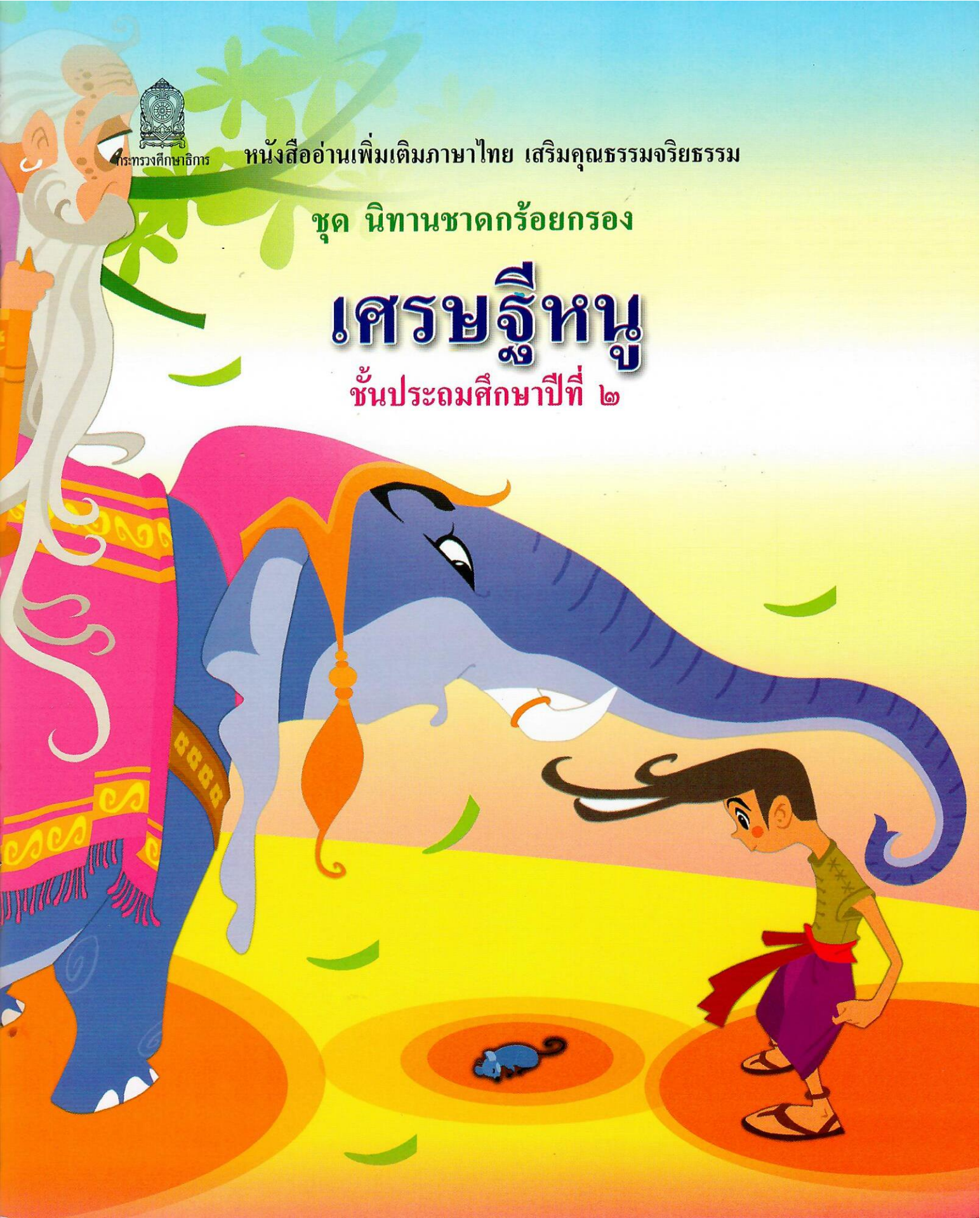
กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม

ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง

เศรษฐีหนู

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

หนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม

ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง

เรื่อง เศรษฐีหนู

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม

ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง

เรื่อง **เศรษฐีหนู**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

“กตัญญูเลิศปัญญา
พากเพียรน่านิยม

ตั้งตัวมาดงามสม
รู้ใช้จ่ายและอดออม”

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สถาบันภาษาไทย ดำเนินการจัดพิมพ์

ISBN 978-974-650-911-4

พิมพ์ครั้งที่ ๑ แจกสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวน ๒๕,๐๐๐ เล่ม

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๘ ๕๓๔๖-๓

โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๕๓๔๓

สำนักพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค. จัดพิมพ์

๒๒๔๕ ถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

โทร. ๐-๒๕๓๘-๓๐๓๓ ต่อ ๔๑๒-๔๑๖ โทรสาร ต่อ ๔๑๕

www.suksapan.or.th

คำนำ

นิทานชาดกเป็นวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีที่มาจากพระไตรปิฎก เนื้อหาเกี่ยวกับอดีตชาติของพระพุทธเจ้าที่ได้บำเพ็ญบารมีอย่างแรงกล้าในแต่ละชาติ มีทั้งหมด ๕๕๐ เรื่อง เรียกโดยทั่วไปว่า พระเจ้าห้าร้อยชาติ หลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย ได้นำนิทานชาดกมาเล่าเชิงเปรียบเทียบให้เข้าใจธรรมะได้โดยง่าย อาศัยบทบาทของตัวแสดงในนิทาน ทั้งเทวดา คน และสัตว์ต่างๆ เป็นผู้บอก ชี้แนะให้เข้าใจถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ ถือเป็นการสอนคติธรรมและจริยธรรมทางหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มอบหมายสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง ขึ้น เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเน้นอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเป็นเบื้องต้น เพื่อความขึ้นชอบบทร้อยกรองต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้านต่างๆ ควบคู่ไปกับการเรียนภาษาไทยด้วย

เรื่อง เศรษฐีหนู เป็นหนังสือเล่มหนึ่งในจำนวน ๕ เล่ม ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง เหมาะสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ส่งเสริมคุณธรรมด้านปัญญา อันมีคุณค่าต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ประพันธ์ด้วยบทร้อยกรองอันไพเราะ มีคุณค่า และอ่านเพลิน โดยรองศาสตราจารย์สุภาณี พัดทอง อาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้มีความรู้ความสามารถด้านภาษาไทยและการแต่งร้อยกรอง เป็นอย่างดี ภาพประกอบโดยนายสละ นาคบำรุง นักวาดภาพการ์ตูนสมัยใหม่ ทั้งนี้ได้จัดทำกิจกรรมท้ายเรื่องสำหรับครูผู้สอนนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน และคิดของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้จะช่วยครูผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้น่าสนใจ มีชีวิตชีวา และบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อมกัน ขอขอบคุณผู้ประพันธ์ ผู้วาดภาพประกอบ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้หนังสือสำเร็จลุล่วงด้วยดีมา ณ โอกาสนี้

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

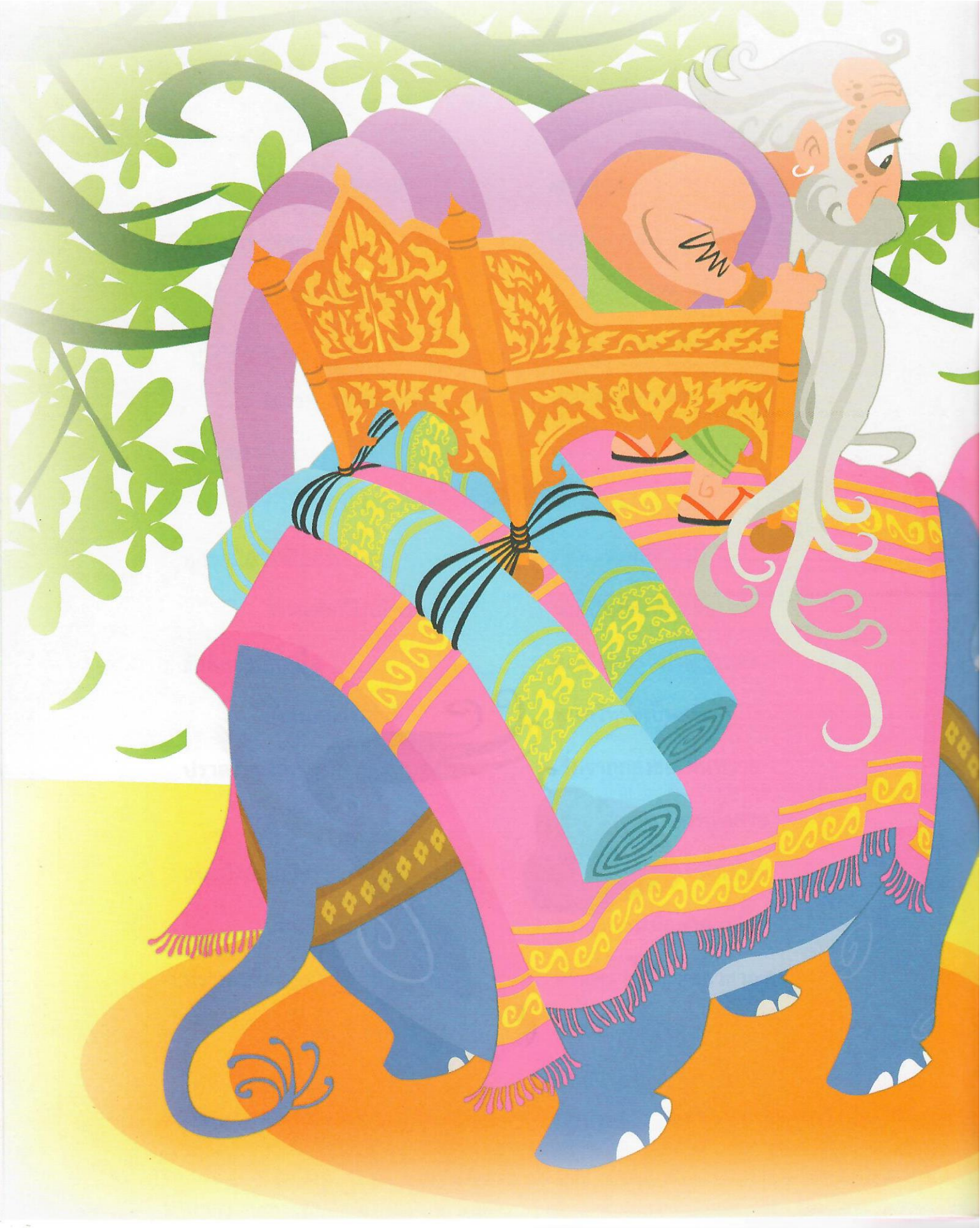
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๑

ขาดกเป็นเรื่องเล่า
นิทานอุทาหรณ์
มีในพระไตรปิฎก
นิทานนี้มีมา
เสวยพระชาติโพธิสัตว์
หำร้อยชาติวาร
บางชาติเป็นสัตว์ไพร
ทุกชาติอาจน้อมนำ
วรรณศิลป์ในนิทาน
ข้อคิดข้อเตือนใจ
สั่งสมคุณความดี
ปราสาทองค์เรื่องรอง
นทีใหญ่ไพศาล
แนวป่าล้วนเรียงราย
เด็กเด็กพึงสังวร
ปราดเปรื่องทุกเรื่องเชี่ยวชาญ
ยิ่งอ่านซาบซ่านจิต
โน้มใจให้น่าตน

พระพุทเจ้าชาติปางก่อน
ทรงสั่งสอนปวงประชา
ตรัสสาธกเลิศคุณค่า
ก่อนเพลาทุทธกาล
เวียนในวัฏสงสาร
ก่อนถึงกาลบรรลุมรรณ
กปีใหญ่ชวนให้ชำ
กุศลกรรมที่ทำไป
นับเป็นงานทันสมัย
ละเมียดละไมในครรลอง
พูนทวีหนึ่งเป็นสอง
เริ่มจากกองของดินทราย
เริ่มจากธารเพียงหนึ่งสาย
เริ่มจากไม้เพียงหนึ่งเดียว
ขาดกสอนให้ฉลาดเฉลียว
อ่านหลายเที่ยวเชี่ยวชาญกล
ละเมียดคิดพินิจผล
เป็นคนดีมีคุณธรรม

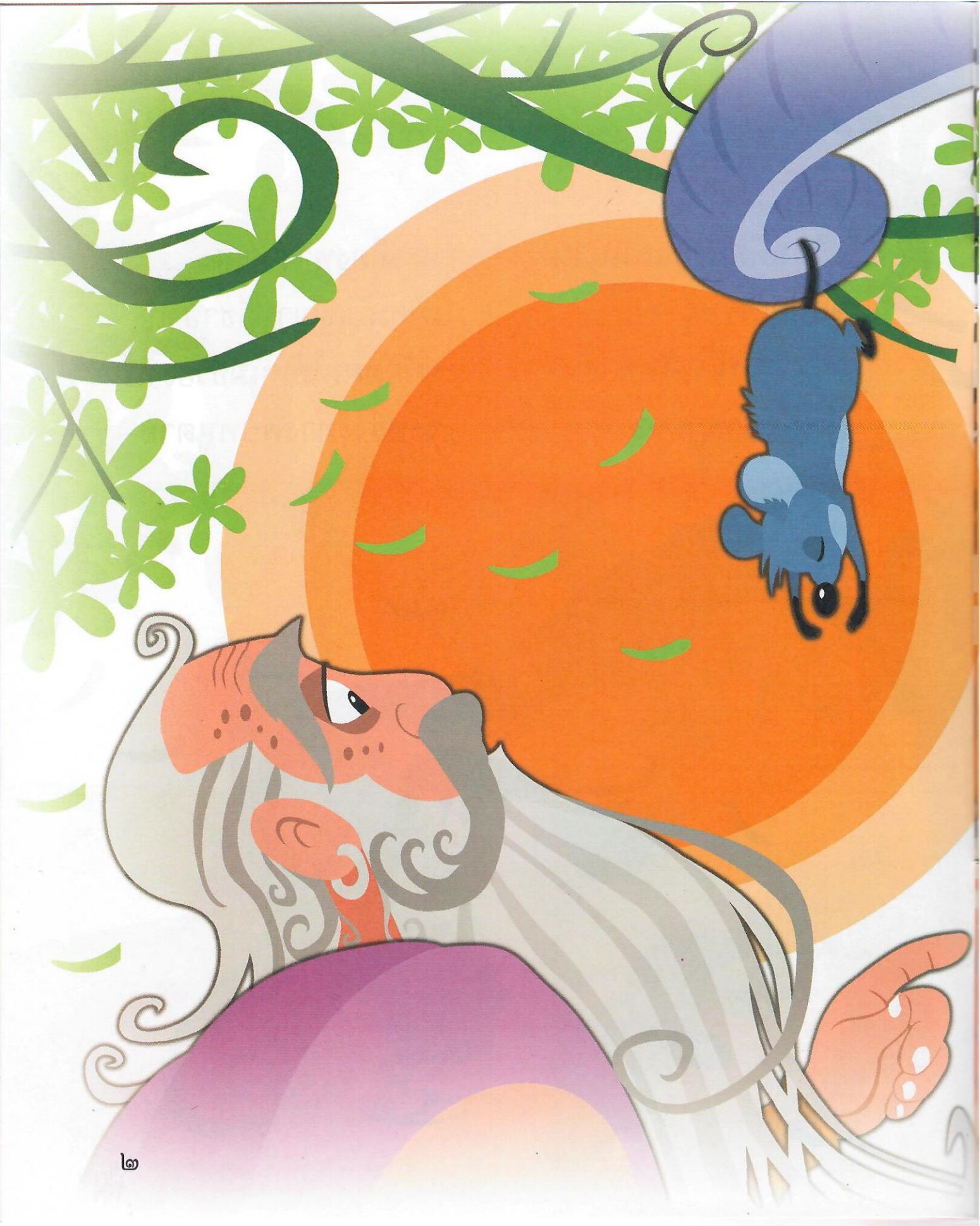

อดีตกาลแสนนานมา
จุลลกเศรษฐี
วันหนึ่งเดินทางไป
มุ่งเฝ้าพระภูบาล

ณ เมืองพาราณสี
เปี่ยมปัญญาปรีชาชาญ
พร้อมคนใช้หนุ่มช่วยงาน
ระหว่างทางพบหนุตาย

เศรษฐีพิจารณา
เลี้ยงลูกเมียสบาย

เอื้อนเอ่ยว่า “ใครเก็บขาย
เป็นเศรษฐีในไม่ช้า”

คนใช้ฟังแล้วคิด
จึงเก็บเอาหนูมา

เฟ่งพินิจด้วยปัญญา
ขายให้คนเลี้ยงแมวไป

Wing

มีเงินเพียงเล็กน้อย
แจกคนเก็บดอกไม้

ซื้อน้ำอ้อยคอยท่าไว้
ได้บุปผาตอบแทนกัน

เด็กหนุ่มขายดอกไม้
อยู่มาพายุปล้น

เก็บเงินไว้เพิ่มทุกวัน
พัตต้นไม้ในสวนหลวง

หักล้มจำนวนมาก
“เก็บไม้ให้ถู่วง
ชนพินขายช่างหม้อ
เงินและหม้อมากมาย

เขาเอ่ยปากช่วยทั้งปวง
เพียงขอไม้ทำพินขาย”
ไม่ย่อท้อหนึ่งดูตาย
สะสมไว้ใช้เป็นทุน

แล้วนำโอ่งน้ำตั้ง
คนขายหญ้า “ขอบคุณ
ชายหนุ่มมากมวล์มิตร
บอกข้าว่า “พຽ່ງนี้

หิวประทังแจกเจือจุน
ช่างการุญน้ำใจดี”
เกื้อกูลกิจทุกสิ่งมี
พ่อค้าม้ามาถึงเมือง”

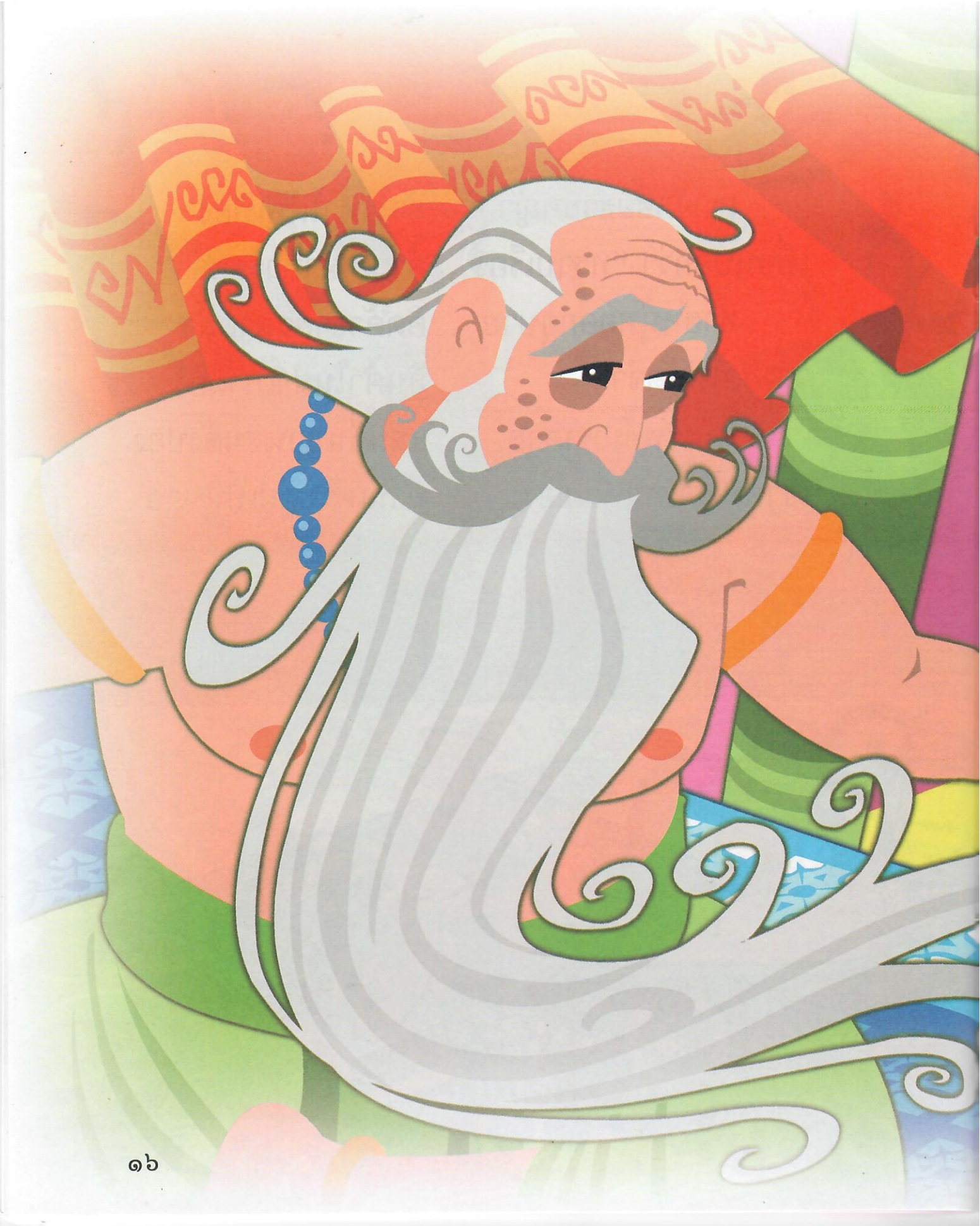
WMA®

เขาจัดซื้อขายหญ้า
เพื่อนบอกว่า “ทราบเรื่อง
ชายหนุ่มออกอุบาย
วางกลไปมัดจำ
ได้ทรัพย์มหาศาล
เขาหมายแทนคุณของ

กำไรหาได้ฟู่เฟื่อง
สำเภามาห้าร้อยลำ”
คิดค้าขายฉลาดล้ำ
สินค้าในสำเภาทอง
แสนขึ้นบานสมดังปอง
ท่านเศรษฐีผู้เป็นนาย

ทรัพย์แสนนำไปกราบ
สร้างตนจากหนุตาย
“กตัญญูเลิศปัญญา
พากเพียรหน่ายนิม

เล่าให้ทราบเรื่องทั้งหลาย
ท่านเศรษฐีก้าวขึ้นชม
ตั้งตัวมาดงามสม
รู้ใช้จ่ายและอดออม

ขอยกลูกสาวให้ รักร่วมใจสุดถนอม
จงมีสุขเพียบพร้อม เด่นดำรงคงความดี”
ชาดกสอนให้รู้ ตัวอย่างผู้ปัญญามี
ขยัน ประหยัด นี้ เป็นเศรษฐกิจได้ทุกคน

อธิบายศัพท์

การุญ (กา-รุน)
เกื้อกูล (เกื้อ-กุน)
ประทัง

ปรีชาชาญ (ปรี-ชา-ชาน)

พากเพียร (พาก-เพียน)

ภูบาล (พู-บาน)

มหาศาล (มะ-หา-สาน)

มิตร

เมืองพาราณสี

สวนหลวง

อดีตกาล (อะ-คิต-ตะ-กาน)

ความกรุณา คือ ความสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์
อุดหนุน, เอื้อเฟื้อ, เผื่อแผ่
ทำให้ดำรงอยู่ได้

ความรอบรู้จัดเจน, ปัญญาสามารถ

พยายาม, มุ่งทำไม่ทอดอย

พระเจ้าแผ่นดิน

มากมาย

เพื่อน

เป็นเมืองสำคัญ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำคงคาในอินเดีย

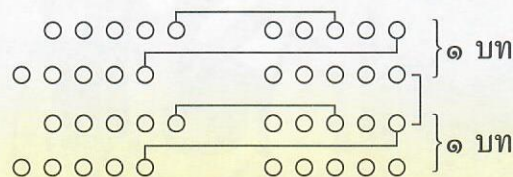
สวนของพระเจ้าแผ่นดิน

เวลาที่ล่วงแล้ว

ความรู้เพิ่มเติม

เรื่อง เศรษฐีหนู นำมาจาก จุลลทเศรษฐีชาดก ในนิบาตชาดก เอกนิบาต

แผนผังคำประพันธ์ กาพย์ยานี ๑๑

ตัวอย่าง

วันหนึ่งเดินทางไป
มุ่งเฝ้าพระภูบาล
เศรษฐีพิจารณา
เลี้ยงลูกเมียสบาย

พร้อมคนใช้หนุ่มช่วยงาน
ระหว่างทางพบหนูดาย
เอือนเอ่ยว่า “ใครเก็บขาย
เป็นเศรษฐีในไม่ช้า”

กิจกรรมท้ายเรื่อง (ทำในสมุดหรือกระดาษอื่น)

๑. กิจกรรมด้านภาษา

๑.๑ หากำ แม่ ก กา กก กด กบ กง กน กบ กม จากนิทานให้ได้มากที่สุด

แม่ ก กา เช่น ปรีชา แม่กบ เช่น ทราบ

แม่กก เช่น มาก แม่กง เช่น ตั้ง

แม่กด เช่น คิด แม่กน เช่น สวน

แม่กม เช่น ถ่ม

๑.๒ ช่วยกันหาคำควบกล้ำตัว ร ให้มากที่สุด

เช่น ปรีชา พรั่งนี้

๑.๓ ช่วยกันหาคำที่ขึ้นต้นด้วย ล จากเนื้อเรื่อง ให้มากที่สุด

เช่น เลี้ยงลูก เล็กน้อย

๑.๔ เลือกคำที่กำหนด ไปเขียนไว้หน้าคำที่มีความหมายตรงกันข้าม

เปี่ยมปัญญา หน่อม ตาย ชื้อ มาก กตัญญู แก่ ขาย ลด เนรคุณ

ไร้ปัญญา ทุกข์ เพิ่ม แล้งน้ำใจ สุขสบาย เล็กน้อย เป็น มีน้ำใจ

เช่น เปี่ยมปัญญา หน่อม ตาย ชื้อ ทุกข์

(ไร้ปัญญา) (แก่) (เป็น) (ขาย) (สุขสบาย)

๑.๕ อ่านคำที่มี ทร ศร ควบ (ทร ออกเสียง ซ ศร ออกเสียง ส)

เช่น ทราบ (ซาบ) ทรัพย์ (ซัป) เศรษฐี (เสด-ถี)

และหาจากหนังสืออื่นเพิ่มเติม

- ๑.๖ พุดหรือเขียนอธิบายถึงสิ่งของสองสิ่งที่มีความเหมือนและความแตกต่างกัน โดยเลือกคำจากแถว ก ๑ คำ และแถว ข ๑ คำ มาเขียนอธิบายความเหมือนและความแตกต่าง

แถว ก	แถว ข
หนู	แมว
ต้นไม้	ฟีน
หม้อ	โอ่ง
สวนหลวง	สวน

ตัวอย่าง หนู-แมว

เหมือนกัน คือ เป็นสัตว์เลี้ยงสี่เท้า หางยาว
ต่างกัน คือ แมวกินเนื้อสัตว์ สด คาว
หนูกินอาหารทุกชนิด

๒. กิจกรรมด้านเนื้อเรื่อง

๒.๑ อ่านเรื่องและตอบคำถาม

- ๑) เลือกข้อความที่กำหนดให้ (ก ข ค ง จ ฉ) มาเรียงลำดับใหม่ตามเหตุการณ์ในเรื่อง

๑	๒	๓	๔	๕	๖
---	---	---	---	---	---

ก. นำหนูตายไปขายคนเลี้ยงแมว

ข. แลกดอกไม้

ค. ซื้อมันน้ำอ้อย

ง. เอาหนูไปขายพ่อค้าม้า

จ. ขายฟีนให้ช่างหม้อ

ฉ. เอาเงินไปมัดจำสินค้าในเรือสำเภา

- ๒) “เศรษฐีหนู” หมายถึงใคร
- ๓) เพราะเหตุใดจึงเรียกเรื่องนี้ว่า “เศรษฐีหนู”
- ๔) คนใช้หนุ่มเก็บหนูตายไปขายให้คนเลี้ยงแมวเพราะเหตุใด
- ๕) ทำไมคนเก็บดอกไม้จึงให้ดอกไม้แก่คนใช้หนุ่ม
- ๖) ทำอย่างไรเราจึงจะเป็นที่รักของคนทั้งหลาย เหมือนคนใช้หนุ่ม
- ๗) “เศรษฐีหนู” ให้แนวทาง หรือแบบอย่างที่เราอาจนำมาใช้ให้ประสบความสำเร็จได้อย่างไรบ้าง

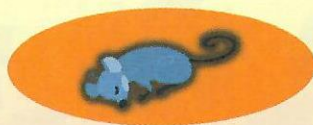
๒.๒ สนทนากันในหัวข้อต่อไปนี้

“การรู้จักใช้ปัญญา ทำให้เป็นเศรษฐีได้อย่างไร”

๒.๓ วาดภาพหนู อธิบายความประทับใจ หรือไม่ประทับใจเกี่ยวกับหนู อาจแต่งเป็นคำคล้องจองก็ได้

ตัวอย่าง ความไม่ประทับใจเกี่ยวกับหนู

หนู หนู หนู หนู ส่งเสียงหนวกหู เข้ารู้บ้างไหม
 จืด จืด ดั่งล้น ไม่ห้วนผู้ใด ได้แต่ร้องไป คิดว่าใครอยากฟัง
 ชอบแทะชอบเลีย จ้ว จ้ว เฌย เฌย ละเหยใจจ้ง
 ดูเจ้าไร้ค่า น่าชิงน่าชัง ใครพูดไม่ฟัง โอหังจริงเอ๋ย

ความประทับใจเกี่ยวกับหนู

มิกก็เฝ้าส์ น่ารัก ยอดนักสู้ ฉลาดรู้ แน่วแน่ แก้ปัญหา
เป็นหนูสวย แสนดี มีปัญญา แมวอ่อนล้า วิ่งได้ ไม่เคยทัน
ทั้งหนูหริ่ง หนูพุก หนูแฮมสเตอร์ ทุกคนเจอ เลี้ยงไว้ ใจสุขสันต์
ความน่ารัก น่าเอ็นดู อยู่ครบครัน ปืชวดนั้น คนดี ปืหนูเอย

๓. กิจกรรมเสนอแนะสำหรับครู

- ๓.๑ ลองคิดประดิษฐ์ของเหลือใช้ หรือของทิ้งแล้วให้เป็นของที่มีคุณค่านำมาใช้ได้ใหม่ หรือนำไปขายได้
- ๓.๒ ศึกษาประวัติบุคคลที่สร้างตัวจากความยากจน

เฉลยคำตอบ ๒.๑ ๑)

๑ ก

๒ ก

๓ ข

๔ จ

๕ ง

๖ ฉ

คณะผู้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม

ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง

เรื่อง **เศรษฐีหนู**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

ที่ปรึกษา

คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา

นายวินัย รอดง่าย

นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ

นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ร้อยกรอง

รองศาสตราจารย์สุภาณี พัดทอง

นางสาวสมทรง แสงแก้ว

นิทานเรื่อง **เศรษฐีหนู**

ความน่านิทาน

ผู้ร่วมพิจารณาในการนำไปใช้

รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์

นางสายพร แจ่มขำ

นางอำไพพรรณ น้อยหนูจตุรัส

นางปราณี ปราบรูปู

นายเอนก แจ่มขำ

นางสาวสมทรง แสงแก้ว

นายชมพร เพชรอนันต์กุล

นางสาวอรุณวรรณ ผู้ชนดี

ผู้วาดภาพประกอบ

นายสละ นาคบำรุง

บรรณาธิการ

นางปราณี ปราบรูปู

นางสาวสมทรง แสงแก้ว

นางสาวอรุณวรรณ ผู้ชนดี

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการจัดทำหนังสือ
อ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๒ เรื่อง เศรษฐีหนู เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในสถานศึกษาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม

ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

พญานกแขกเต้าผู้รู้คุณ

พญากวางทองกับนายพราน

พ่อค้าเร่

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

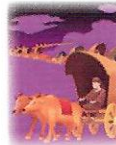
เศรษฐีหนู

ทำใจดีสู้เสือ

พ่อค้าผู้ไม่ละความเพียร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

นกกระเจาบสองฝูง

มหากบิลวานร

พญาหงส์ทอง

“นิทานในชาดกนั้น เปรียบเหมือนใบอ่อน
ใบแก่ กิ่งก้าน และเปลือกกระพี้ ส่วนแก่นที่แท้จริงนั้น
คือ คุณธรรมที่ปรากฏในคำสอน ซึ่งย่อลงสั้นๆ
คล้ายกับที่กล่าวไว้ท้ายนิทาน เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ...
นั่นเอง”

สุชีพ ปุญญานุภาพ

